

ÖZET: İl Özel İdaresi yetki sınırlarında kalan yerlerde İl Genel Meclisince onaylanan imar planlarının askı sürecinde yapılan itirazların hangi birim tarafından ve nasıl değerlendirileceği hakkında.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02-649989
Konu : (GÖRÜŞ) İmar Planlarına İtirazlarda
Yetki Sorunu Hk.

30.03.2021

... VALİLİĞİNE
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

İlgi : 15.03.2021 tarihli ve 496160 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile; İl Özel İdaresi yetki sınırlarında kalan yerlerde İl Özel İdaresi, İl Genel Meclisince onaylanan imar planlarının askı sürecinde yapılan itirazların hangi birimce ve nasıl değerlendirileceği hususunda Bakanlığımızın görüşü talep edilmektedir.

3194 Sayılı İmar Kanununun “Tanımlar” başlıklı 5 inci maddesine göre;

“ Bu Kanunda geçen terimlerden bazıları aşağıda tanımlanmıştır.

...
İlgili idare; belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye, dışında valiliktir.

...
Mücavir Alan; imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş olan alanlardır.

...
Ayrıca, bu Kanunda adı geçen diğer tanımlar Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikte tarif edilir.”

Mezkûr Kanunun “Planların hazırlanması ve yürürlüğe konulması” başlıklı 8 inci maddesine göre;

“Planların hazırlanmasında ve yürürlüğe konulmasında aşağıda belirtilen esaslara uyulur.

...
b) İmar Planları; Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planından meydana gelir. Mevcut ise bölge planı ve çevre düzeni plan kararlarına uygunluğu sağlanarak, belediye sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları ilgili belediyelerce yapılır veya yaptırılır. (Ek cümle:14/2/2020-7221/6 md.) Planlar, plan değişiklikleri ve plan revizyonları; kayıt altına alınmak ve arşivlenmek üzere Bakanlıkça oluşturulan elektronik ortama yüklenmek ve aynı sistem üzerinden Plan İşlem Numarası almak zorundadır. Planlar, belediye meclisince onaylanarak yürürlüğe girer. (Yeniden düzenleme dördüncü cümle: 12/7/2013-6495/73 md.) Bu planlar onay tarihinden itibaren belediye başkanlığınca tespit edilen ilan yerlerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. Belediye başkanlığınca belediye meclisine gönderilen itirazlar ve planları belediye meclisi onbeş gün içinde inceleyerek kesin karara bağlar.

Belediye ve mücavir alan dışında kalan yerlerde yapılacak planlar valilik veya ilgisince yapılır veya yaptırılır. Valilikçe uygun görüldüğü takdirde onaylanarak yürürlüğe girer. (Yeniden düzenleme üçüncü cümle: 12/7/2013-6495/73 md.) Onay tarihinden itibaren valilikçe tespit edilen ilan yerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay

süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. İtirazlar valiliğe yapılır, valilik itirazları ve planları onbeş gün içerisinde inceleyerek kesin karara bağlar.

İmar planları ve bu planlardaki değişikliklerin nerede askıya çıktığına dair bilgilendirme ilanı, askı süresi ile eş zamanlı olarak ilgili muhtarlıkların panosunda duyurulur. Ayrıca plan değişikliği hakkında, değişikliğe konu alanda görülebilir bir şekilde en az 2 adet tabela ile 30 gün süreyle bilgilendirme yapılır.”

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanununun “İl özel idaresinin görev ve sorumlulukları” başlıklı 6 ncı maddesine göre;

“İl özel idaresi mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla;

b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında,

*...
Yapmakla görevli ve yetkilidir.*

*...
İl çevre düzeni plânı; valinin koordinasyonunda, büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer illerde il belediyesi ve il özel idaresi ile birlikte yapılır. İl çevre düzeni plânı belediye meclisi ile il genel meclisi tarafından onaylanır. Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.”*

Mezkûr Kanunun “Uygulanmayacak hükümler” başlıklı 70 inci maddesine göre;

“Bu Kanunla, il özel idaresinin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle ilgili olarak, 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu, 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu, 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu, 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.”

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinin (d) bendine göre;

“d) İdare: Büyükşehir belediyelerini; belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde belediyeleri; bu sınırlar dışında il özel idarelerini ve ilgili mevzuatları uyarınca plan yapma, yaptırma ve onaylama yetkisine sahip kurum ve kuruluşlarını,”

Mezkûr Yönetmeliğin “Planların onaylanması ve yürürlüğe girmesi” başlıklı 32 nci maddesine göre;

“(1) Çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planı ile bu planlara ilişkin revizyon, ilave ve değişiklikler idarelerin karar mercilerince onaylanarak yürürlüğe girer. Ancak uygulama imar planı kesinleşmeden imar uygulaması yapılamaz.

(2) Mekânsal planlar ile bu planlara ilişkin revizyon, ilave ve değişiklikleri ilgili mevzuatı doğrultusunda karar almaya yetkili mercilerce onaylanmadan önce Bakanlık sistemi üzerinden Plan İşlem Numarası alınması zorunludur.

(3) Çevre düzeni planlarının kesinleşmeyen kısımlarını kapsayan imar planları onaylanmaz.

(4) Plan onaylamaya yetkili idarelerin karar mercilerince uygun görülmeyen imar planı teklifleri gerekçeleri belirtilmek suretiyle idarelerce otuz gün içinde ilgisine yazı ile bildirilir.

(5) Planlar plan notları, plan raporları ve ekleriyle birlikte onaylanır. Onay metninde açıkça belirtilmese dahi plan raporu ve diğer eklerin plan paftaları ile birlikte onaylandığı kabul edilir.

(6) Kesinleşen planların her bir paftasının önyüzüne Plan İşlem Numarası ile onay tarih ve sayısının yazılarak mühürlenmesi zorunludur.”

Mezkûr Yönetmeliğin “Planların ilanı, itirazlar ve kesinleşmesi” başlıklı 33 üncü maddesine göre;

“ (1) Çevre düzeni planı ve imar planları onaylandığı tarihten itibaren en geç on beş iş günü içinde otuz gün süreyle herkesin görebileceği şekilde idarelerce tespit edilen ilan yerlerinde asılmak suretiyle ve idarelerin internet sayfalarında eş zamanlı olarak ilan edilir.

(2) İmar planlarının nerede ve nasıl görülebileceği mahalli haberleşme araçları ile yerel veya ulusal basında veya ilgili muhtarlıklarda duyurulur.

(3) Planların askıya çıkarıldığına ve askıdan indirildiğine dair tutanaklar ilgili birim amiri dahil iki imzalı olarak düzenlenir.

(4) Planlara itiraz, otuz günlük ilan süresi içinde idareye yapılır ve itirazlar idarece değerlendirilir. İdarenin karar merciince itirazların reddedilmesi halinde, planlar başkaca bir onay işlemine gerek kalmaksızın red kararı tarihinde kesinleşir. İtiraz olmaması halinde planlar askı süresinin sonunda kesinleşir.

(5) İtirazlar; askı süresinin dolduğu tarihten itibaren en geç otuz gün içinde ilgili idare karar merciine gönderilir ve en geç otuz gün içinde karara bağlanarak planlar kesinleşir.

(6) İlan ve askı süresinde yapılan itirazlar üzerine idarelerce, planlarda değişiklik yapılması halinde planın değişen kısımlarına ilişkin olarak yeniden ilan süreci başlatılır.

(7) Onaylanmış planlarda yapılacak revizyon, ilave ve değişiklikler de yukarıdaki usullere tabidir.”

Danıştay’ın müstakar kararlarına göre;

“3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. maddesiyle belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan yerlerde plan yapma yetkisinin valiliğe verilmesi yönündeki düzenlemenin 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 10. maddesindeki düzenlemeye aykırı olduğu, bu nedenle anılan Kanunun 70. maddesinde aykırılık halinde 5302 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanacağına öngörülmesi karşısında artık 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun yürürlüğe girdiği 4.3.2005 tarihinden itibaren anılan Yasa'nın 10. maddesi uyarınca plan yapma yetkisinin il genel meclisine ait olduğu sonucuna varılmaktadır. (Danıştay 6. Dairesinin 18.09.2009 tarihli ve 2007/ 7460 E., 2009 / 8664 K. Sayılı Kararı vd. ilgili Kararları)

İlgili mevzuat hükümleri ve müstakar yargı kararları incelendiğinde; özel kanunlarla diğer kurum ve kuruluşlara plan yapma yetkisi verilen hükümler saklı kalmak kaydıyla; İl Özel İdaresi Kanununun yürürlüğe girdiği 04.03.2005 tarihinden itibaren, belediye ve mücavir alan sınırları dışında, valilik yetki alanında kalan alanlarda, imara ilişkin tüm görevlerin il özel idaresinin ilgili organlarınca gerçekleştirilmesinin zorunlu olduğu, bu bağlamda, nazım ve uygulama imar planları konusunda il özel idarelerinin görevli ve yetkili olduğu, imar planlarının il genel meclisi tarafından karar altına alınarak onaylanacağı ve işlemlerin İl Özel İdaresi tarafından yürütüleceği, imar planı yapımı, değişiklikleri, itirazlar vb. ile ilgili usul ve esaslar hakkında 3194 sayılı İmar Kanunu ve bu Kanun uyarınca yayımlanan Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği hükümlerinin geçerli olduğu değerlendirilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür